

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ἄζδέρια (τά): δράκοντες, μυθολογικά θαλάσσια τέρατα, μτφ.
ἥρωες

ἁμάδα (ή): μικρός, λίθινος δίσκος

ἁμορέζα: έρωμένη

ἁμόρι (τό): ἀγάπη, καὶ ἀγαπημένος -η

ἁναλύω: λιώνω

ἁνάσουνου: ἄνισο, τὸ γλυκάνισο

ἁνεπίβατος: ἀπροσπέλαστος, ἄφθαστος

ἁνευχάριστος: ἀχάριστος

ἁνθρωπότης: ἀνθρωπιά, ἀνθρωπισμός

ἁξιωματικός: ἁξιωματοῦχος, δημόσιος λειτουργός

ἁπανθρωπότης: ἁπανθρωπιά

ἄρκτος (ή): ὁ βορρᾶς

ἁρμάδα: ὁ στόλος

ἁσλάνια (τά): λιοντάρια

ἁσπάλαχες: τυφλοπόντικες

ἄσπρα: νομίσματα, χρήματα

Ἄσπρη Θάλασσα: τὸ Αἰγαῖο πέλαγος καὶ ὁ Ἑλλήσποντος

αὐτοκρατορία: κυριαρχία

αὐτοκράτωρ: κυρίαρχος, αὐτεξούσιος

ἁχαμνός: ταπεινωτικός, κακός, ἄσχημος

βασίλειον: κράτος

βούκα (ή): μπουκιά, καὶ μικρὸ στρογγυλὸ ἀντικείμενο

βρωκολάκοι: βρικόλακες, στοιχειά

γαμπινέτο: γραφεῖο, δωμάτιο
 ὀγγίζομαι: θίγομαι, πειράζομαι
 ὀγγιχτικός: προσβλητικός, πειραχτικός
 γητεύματα: μαγικὲς πράξεις, γητειᾶς
 γιουρουδίζω: ἐφορμῶ, κάνω ἔφοδο, «γιουρούσι»
 γλύνω: γλιτώνω, λυτρώνω

δαλός: δαυλός
 δάμα: κυρία
 δελικάτος βλ. ντελικάτος
 διαφέντευσις: ὑπεράσπιση
 διαφεντεύω (καὶ διαφενδεύω): ὑπερασπίζω
 διάφορον: κέρδος, τόκος
 διειδής: διάφανος, αὐτὸς διὰ μέσου τοῦ ὁποίου βλέπει κανεῖς
 διπλώνω: διπλασιάζω καὶ διπλασιάζομαι
 δουνιάς: ὁ κόσμος
 δυσχείμερος: τόπος ἐκτεθειμένος στὴν κακοκαιρία
 δυσώπησις: παράκληση, φιλοτίμηση

ἐγλεντζές (ὁ): γλέντι, διασκέδαση, τέρψη
 ἐγλεντίζω: γλεντῶ, διασκεδάζω
 ἐθνικοί: οἱ μὴ χριστιανοὶ
 ἐλληνική: ἡ ἀρχαία ἐλληνική
 ἐξωμερίτης: ἐπαρχιώτης
 ἐπαναδιπλώνω καὶ ἐπιδιπλώνω: διπλασιάζω
 ἐργαστήρι: τὸ ἐμπορικὸ κατάστημα

ζαρίφισσα: κομψή

ἡδύνω: τέρπω, εὐφραίνω
 ἡλιακός: τὸ λιαχωτὸ
 ἡμίεφθα: μισοψημένα ὕλικά

θηλυμανής: αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ μανιωδῶς τὶς γυναῖκες

Ἰγγλιτέρα: ἡ Ἀγγλία
 ιδιωτισμός: ιδιαίτερος χαρακτήρας, ιδιαιτερότητα
 Ἰνκιζιτζιόνε: ἡ Ἱερὰ Ἐξέταση
 ἰντερεσάρομαι: ἐνδιαφέρομαι
 ἰντερέσον: συμφέρον, ἐνδιαφέρον

καβαλαρία: τὸ ἵππικὸν
 καδηλίκι: ἡ διοικητικὴ περιφέρεια ἐνὸς καδῆ, ἐπαρχία
 καδῆς: Ὁθωμανὸς ἱεροδικαστῆς
 καλούτσικος: ὁμορφος
 καπλάνια: τίγρεις
 καταλιμπάνω: ἐγκαταλείπω
 κατὰ μεσημβρίαν: νότια
 κατάνυξις: συγκίνηση
 κατανύττομαι: συγκινοῦμαι
 κατ' ἄρκτον: βόρεια
 κατάστασις: περιουσία
 καταστήματα: θεσμοὶ
 κατάστιχον: βιβλίον στὸ ὁποῖο γράφονται οἱ λογαριασμοὶ
 κόγχος: κοχὺλι, ὄστρακο
 κοκόνα: κυρία, κυρά
 Κονιάρηδες: δημώδης ὀνομασία τῶν Τούρκων
 κουντῶ καὶ ξεκουντῶ: ἐκσφενδονίζω, ἐξακοντίζω
 κρέδιτον: ἐμπορικὴ πίστη
 κρίσις: δίκη
 κριτήριο: τὸ δικαστήριον
 κριτής: δικαστής
 κρυφοσυντυχαίνω: κρυφομιλῶ
 κυβέρνησις: καλὴ θέσις, διαχείρισις, περιουσία
 κώλικας: κολικός, ὀξὺς πόνος

μάλαγμα (τό): μάλαμα, ὁ χρυσὸς
 μελία: τὸ δέντρο μελιά, κοινῶς φλαμουριά
 μεριτάρω: ἀξίζω

μέριτον: ἀξία, τιμή, ἀρετή
 μέρος: τὸ ἄτομο, ὁ ἄνθρωπος
 μηλωτή: βαρὺ μάλλινο πανωφόρι, προβιά, κάπα
 μιλιούνι: ἑκατομμύριο
 μισεύω: φεύγω
 Μισίρι: ἡ Αἴγυπτος
 μονέδα: νόμισμα
 μούτσουνο: τὸ πρόσωπο
 μπαϊράκι: σημαία
 μπογάζι: στενὸ μέρος θάλασσας μεταξὺ δύο ξηρῶν, πορθμὸς

νάφθη: συστατικὸ τοῦ ἀκάθαρτου πετρελαίου
 νοστιμεύομαι: ὀρέγομαι, ἐπιθυμῶ ἔντονα
 νόστιμος: κομψός, ὠραῖος, χαριτωμένος
 ντεβλέτι (καὶ δοβλέτι): τὸ κράτος, μτφ. ὁ κόσμος, τὸ πᾶν, ὁ θη-
 σαυρός μου
 ντελικάτος: κομψός, λεπτός, εὐγενικός, τρυφερός, λεπταίσθητος
 ντέρα: κουδούνι (;)
 ντουντούμικα: γυναικεῖα ροῦχα

ξεκουντῶ βλ. κουντῶ
 ξελαγιαῶ: ξελογιάζω
 ξενδυμένος: φορώντας τὰ ροῦχα τῆς δουλειᾶς
 ξεφτέρι: γεράκι
 ξιππάζομαι: ξαφνιαζομαι, τρομάζω
 ξιππασμένος: τρομαγμένος, ἐκφοβισμένος, φαντασμένος
 ξυπνητός: ἔξυπνος, εὐφυής

ὀγλήγορος: πρόθυμος, ἐργατικός, δραστήριος
 ὀγληγορότης: ἐνεργητικότητα, δραστηριότητα
 ὀκαζιόνε: περίπτωση, εὐκαιρία
 ὀμώνω καὶ ὀμόνω: ὀρκίζομαι
 ὀνδάς: δωμάτιο, κάμαρα
 ὀργυιά: μέτρο μήκους ἴσο μὲ τὴν ἀπόσταση τῶν ὀριζοντίως ἐκτε-
 ταμένων χεριῶν

οὔτιδανός: τιποτένιος, ἀσήμαντος, μηδαμινός

ὀφφικιάλος: ἄξιωματοῦχος

ὀφφίκιον: ἄξιωμα, δημόσιο λειτούργημα

παιδεία: παιδεμός, τιμωρία, ποινή

παιδεύω: τιμωρῶ

παρόλα: λόγος (δίδω παρόλαν: δίνω λόγο)

πάφιλας: λεπτό μετάλλινο φύλλο ἀπὸ χαλκό, ὀρείχαλκο, ἀσήμι ἢ λευκοσίδηρο

πολιτευμένος: πολιτισμένος

πολίτικα: εὐγένεια, συμπεριφορά, οἱ καλοὶ τρόποι

πραγματεία: τὸ ἐμπόριο καὶ τὸ ἐμπόρευμα (πραμάτεια)

πραγματευτής: ἔμπορος

Προυσία: Πρωσία

προχοή: ἐκβολή, στόμιο ποταμοῦ

ραβάσι: γράμμα, ἐρωτική ἐπιστολή

σεΐσης: ἵπποκόμος

σεργιάνι: περίπατος

σερμαγές (ό): τὸ κεφάλαιο

σερπετός: ἐλκυστικός, σβέλτος, προκλητικός

σιγουρότης: ἀσφάλεια

σίφων: α) σίφουνας, μεγάλη στήλη νεροῦ, ὑδρατμῶν ἢ σκόνης πὺν σηκώνεται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας ἢ τῆς γῆς καὶ στροβιλίζεται στὸν ἀέρα

β) σωλήνας μὲ τὸν ὁποῖο μεταγγίζεται ἓνα ὑγρὸ ἀπὸ ἓνα δοχεῖο σὲ ἄλλο

σκαντάλι (τό): σκανδάλη πυροβόλου ὄπλου

σκάρφη: τὰ ποώδη φυτὰ ἐλλέβορος ὁ κυκλόφυλλος, ἄδωνις ὁ κυλλήνιος καὶ βέρατρον τὸ μέλαν

σοχπέτι: συνομιλία, κουβέντα

στιμάρω: ἐκτιμῶ, τιμῶ

στόφα: ὕφασμα

συντυχαίνω: μιλῶ, κουβεντιάζω, λέγω
 σώζεται κάτι: ἄρκει

τάγμα: ομάδα, κατηγορία ἀνθρώπων
 τέντζερες: χάλκινη χύτρα
 τεφτέριον: κατάστιχο, φορολογικὸς κατάλογος (ρίψιμον τοῦ τε-
 φτερίου: σύνταξη τῶν φορολογικῶν καταλόγων)
 τζακίλι: χαλίκι
 τόπια: βλήματα κανονιοῦ καὶ σφαῖρες πυροβόλου
 τσιμπλίδα: σπίθα
 τσιράκι: μαθητευόμενος, ὑπάλληλος, ὑπηρέτης
 τσιριμόνια: φιλοφρόνηση, εὐγενικὴ περιποίηση (χωρὶς τσιριμό-
 νιες: χωρὶς ἀναβολές, περιστροφές, δισταγμούς)
 τσιριμονιόζος: φιλοφρονητικὸς, περιποιητικὸς
 τύφων: τυφώνας, στροβιλοειδὴς θύελλα

ὑποστατικόν: ἀγρόκτημα, ἔγγειος ἰδιοκτησία

φάσγανον: ξίφος, σπαθὶ
 φερμάνι: διάταγμα τοῦ σουλτάνου καὶ γενικὰ τῆς ἐξουσίας
 φιλέλλην: ὁ πατριώτης
 Φράντζα: ἡ Γαλλία

χαράτζι: κεφαλικὸς φόρος
 χε(ι)ρόφτια (τά): γάντια
 χρισμένος: σφραγισμένος, καλὰ κλεισμένος
 χώρα: κωμόπολη, πόλη